

Ба Шурои диссертациони 6D.КОА-079-и
назди Институту фалсафа, сиёсатшиносӣ
ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови
Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон
(734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 33)

Тақризи

муқарризи расмӣ ба диссертатсияи Ҳабибуллозода Қурбон Ҳабибулло
«Ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои онҳо дар таҳкими
плюрализми сиёсӣ (таҷрибаи Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи
илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02. – Ниҳодҳо,
равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ.

Мутобиқати диссертатсия ба ихтисоси илмӣ, ки аз рӯи он
диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст. Диссертатсияи
Ҳабибуллозода Қурбон Ҳабибулло дар мавзӯи «Ниҳодҳои ҷомеаи
шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои онҳо дар таҳкими плюрализми сиёсӣ
(таҷрибаи Тоҷикистон)» аз рӯи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо
ва технологияҳои сиёсӣ омода гардида, ба таҳқиқи ниҳодҳои ҷомеаи
шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои онҳо бахшида шудааст. Метавон мутобиқати
диссертатсияи доктарабро ба ихтисоси илмӣ интихобшуда бо банди
зерини шиносномаи ихтисоси илмӣ 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва
технологияҳои сиёсӣ асоснок намуд: Дар банди 11-ум «Ниҳодҳо, шаклҳо
ва механизмҳои идоракунии сиёсӣ, самаранокии идоракунии сиёсӣ»,
«Консепсияҳои асосии идоракунии сиёсӣ», «Сохтор ва технологияҳои
идоракунии сиёсӣ» барои таҳқиқ пешбинӣ гардидаанд. Таҳқиқоти
доктараи дарёфти дараҷаи илмӣ бо масъалаҳои номбаршуда
алоқамандии зич дорад. Аз ин рӯ, хулоса намудан мумкин аст, ки
диссертатсияи мазкур ба ихтисоси илмӣ 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо
ва технологияҳои сиёсӣ пурра мутобиқат дорад.

Мубрам будани мавзӯи диссертатсия. Мақоми ниҳодҳои ҷомеаи
шаҳрвандӣ дар таҳкими принсипи плюрализми сиёсӣ дар Ҷумҳурии
Тоҷикистон аҳамияти назариявӣ ва амалӣ дорад. Онҳо ҳамчун воситаи
пайванди давлат ва шаҳрвандон хидмат карда, ба рушди гуногунандешӣ,
муқоламаи созанда ва ҳамзистии ошошта мусоидат менамоянд.

Дар шароити Тоҷикистон, ки пас аз низоъҳои дохилӣ ба сулҳу ваҳдат расид, ҷомеаи шаҳрвандӣ нақши муҳим дар ҳифзи субот ва таҳкими низоми демократӣ бозид. Аз замони истиқлол, созмонҳои ғайридавлатӣ ва воситаҳои ахбори омма ба ташаккули муҳити гуногунандешӣ ва иштироки фаъоли шаҳрвандон дар ҳаёти сиёсӣ шароит фароҳам оварданд.

Ин ниҳодҳо дар ҷалби мардум ба қабули қарорҳо, ҳифзи ҳуқуқҳои инсон, пешбурди арзишҳои демократӣ ва ҳамкорӣ бо созмонҳои байналмилалӣ саҳми назаррас гузошта, ба таҳкими ваҳдати миллӣ ва рушди устувори кишвар мусоидат карданд. Бо ҳамин далел, диссертатсияи Ҳабибуллозода Курбон Ҳабибулло дар мавзуи мубрам навишта шуда, аҳаммияти назариявӣ амалии илмӣ дорад.

Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот. Мақсади асосии таҳқиқот дар таҳлилу омӯзиши ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва нақши онҳо дар таҳкими плюрализми сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ифода меёбад. Бо дарназардошти ин мақсад, дар кори диссертатсионӣ масъалаҳои зерин баррасӣ шудаанд: асосҳои назариявии ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои он; моҳият ва махсусияти плюрализми сиёсӣ дар шароити муосир; равандҳои ташаккул ва рушди ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар давраи соҳибистиклолӣ; мақоми онҳо дар низоми сиёсӣ; фаъолияти ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар таъмини гуногунандешӣ ва иштироки ҷомеа; ҳамчунин вазъ ва дурнамои онҳо дар таҳкими принсипи плюрализми сиёсӣ.

Объекти таҳқиқот ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои онҳо дар таҳкими плюрализми сиёсӣ ба ҳисоб меравад.

Мавзуи таҳқиқот раванди рушди ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар таҳкими принсипи плюрализми сиёсӣ дар шароити Тоҷикистон мебошад.

Навгони илмӣ таҳқиқоти диссертатсионӣ дар он ифода меёбад, ки бори нахуст дар Тоҷикистон заминаҳои назариявии ташаккул ва рушди ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ба таври маҷмуавӣ дар доираи як таҳқиқоти мустакил мавриди омӯзиш қарор дода шудаанд. Муаллиф нишон медиҳад, ки плюрализми сиёсӣ дар шароити кунунӣ на танҳо барои таҳкими низоми демократӣ, инчунин барои таҳияи роҳҳои нави ҳамкорӣ байни гурӯҳҳои иҷтимоӣ ва ҳукумат аҳамияти амалӣ дорад.

Дар рисола хусусиятҳои ташаккул ва рушди ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар равандҳои сиёсии Тоҷикистон таҳлил гардида, мақоми

онҳо дар ташаккули низоми сиёсӣ муайян ва асоснок шудааст. Фаъолияти ин ниҳодҳо дар раванди ташаккули плюрализми сиёсӣ таҳқиқ гардида, ҳолат ва дурнамои рушди минбаъдаи онҳо дар таҳкими принципҳои гуногунандешӣ ва иштироки ҷомеа мавриди баррасӣ қарор гирифтааст.

Асоснокӣ ва эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда. Муҳаққиқ, бо тақя ба таҳлили амиқи адабиёти марбут ба масъала, ба хулосае омадааст, ки ҷомеаи шаҳрвандӣ нақши калидӣ дар таҳкими принципҳои идоракунии демократӣ ва плюрализми сиёсӣ дорад. Таҳқиқоти мазкур дар доираи назариявӣ методологии омӯзиши ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ сурат гирифта, бо дарназардошти хусусиятҳои хоси рушди сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода шудааст. Ба гуфтаи муаллиф, ҷомеаи шаҳрвандӣ на танҳо як унсур иловагӣ, инчунин ҳолати махсуси низоми идоракунии давлатдорӣ мебошад, ки ба сохторҳои ҳокимияти давлатӣ ва системаи сиёсии ҷомеа таъсири амиқ мерасонад. Фаъолияти он бо таҳкими гуногунандешӣ, эътимоди ҷомеа ба давлат ва коҳиши муҳолифатҳои сиёсӣ тавсиф мешавад. Таҳлили омилҳо, шаклҳо ва механизмҳои ҳамкории ҷомеаи шаҳрвандӣ бо давлат имкон медиҳад, ки роҳҳои муассири густариш ва таҳкими плюрализми сиёсӣ дар шароити Тоҷикистон муайян карда шаванд.

Саҳми илмӣ довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ ва коркарди масъалаи мавриди назар дар он зоҳир мегардад, ки ӯ бо тақя ба маъхазҳо ва адабиёти илмӣ ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандиро дар равандҳои сиёсӣ ва нақши онҳо дар таҳкими плюрализми сиёсӣ мавриди таҳлили амиқ қарор додааст. Дар ин замина, сарчашмаҳои зарурӣ баррасӣ шуда, натиҷаҳои таҳқиқот бо хулосаҳои шахсӣ ва асоснок пешниҳод гардидаанд.

Диссертатсия ҳамчун натиҷаи таҳқиқоти мустақили унвонҷӯй арзёбӣ гардида, дар он андешаҳои илмӣ, коркарди назариявӣ методологӣ бо тарзи мукамал таҳия ва татбиқ шудаанд. Муаллиф бо истифода аз усулҳои таҳлилии муосир ба арзёбии ҳолисонаи масъала расида, саҳми назарраси илмӣ дар рушди дониши марбут ба ҷомеаи шаҳрвандӣ ва таҳкими принципи плюрализми сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон гузоштааст.

Аҳамияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия бо нишон додани тавсияҳо оид ба истифодаи онҳо. Рисолаи мазкур дар таърифи таҳлили амиқи ҷомеаи шаҳрвандӣ ва нақши он дар таҳкими принципҳои гуногунандешӣ, муносибатҳои дохилии ҷомеа ва

таҷрибаи сиёсии Тоҷикистон ва кишварҳои минтақа кӯмак мекунад. Татбиқи самараноки фаъолияти ҷомеаи шаҳрвандӣ аз мақомотҳои давлатӣ ва созмонҳои марбута талоши ҷиддӣ, касбият ва ҳамкории созандаро талаб мекунад. Агар ҳамкории давлат ва ҷомеаи шаҳрвандӣ дуруст ба роҳ монда шавад, ин раванд метавонад ба дигар соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ, аз ҷумла иқтисод ва иҷтимоӣ, таъсири мусбат расонад. Муаллифи диссертатсия кӯшиш намудааст, ки роҳҳои таҳкими ҷомеаи шаҳрвандӣ ва нақши он дар рушди плюрализми сиёсиро бо таъки ба таҷрибаи Тоҷикистон нишон диҳад. Бо боварии комил гуфта метавонем, ки натиҷаҳои таҳқиқоти бадастомада дар диссертатсия ҳам дар дохил ва ҳам дар хориҷи кишвар метавонанд дар амалияи ҷамъиятӣ ва сиёсатгузорӣ мавриди истифода қарор гиранд.

Таҳқиқоти Ҳабибуллозода Қурбон Ҳабибулло «Ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои онҳо дар таҳкими плюрализми сиёсӣ (таҷрибаи Тоҷикистон)» аз нигоҳи илмӣ як таҳқиқоти мукаммалу амиқ ба ҳисоб меравад. Ин рисола дар омӯзиши масъалаи рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ ва тавсеаи механизмҳои ҳамкории он бо давлат дар шароити ҷаҳони муосир, ки Тоҷикистон низ ба он дучор аст, аҳамияти хоса дорад. Мавзӯи мазкур ҳамчун як пажӯҳиши аввалин ва мустақил дар доираи мавзӯи хос ба анҷом расида, натиҷаҳои арзишманде пешниҳод кардааст, ки метавонанд барои коркард ва татбиқи сиёсати давлатӣ дар Тоҷикистон ва дигар кишварҳои минтақа аҳамияти назаррас дошта бошанд.

Сохтори диссертатсияи Ҳабибуллозода Қурбон Ҳабибулло аз муқаддима, се боб, шаш зербоб, хулоса ва феҳристи адабиёти марбут ба мавзӯ иборат мебошад.

Муқаддимаи диссертатсия муҳимияти мавзӯи таҳқиқотиро асоснок намуда, аҳамияти омӯзиши ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар таҳкими плюрализми сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро нишон медиҳад. Дар он дараҷаи омӯзиши масъала, объект ва предмети таҳқиқ, ҳадафу вазифаҳо, фарзияи илмӣ, навгониҳои назариявӣ методологӣ, аҳамияти назариявӣ амалӣ ва муқаррароти асосӣ барои ҳимоя баррасӣ гардида, сатҳи шахсии муаллиф таъкид шудааст.

Боби якум таҳти унвони «Асосҳои назариявӣ методологии таҳқиқи ҷомеаи шаҳрвандӣ ва плюрализми сиёсӣ» ном дорад, ки аз ду зербоб иборат мебошад.

Дар зербоби аввал масъалаҳои асосҳои назариявии ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои он таҳлил шудаанд. Муаллиф таъкид

месозад, ки мафхуми ҷомеаи шаҳрвандӣ аз замони Афлотун, Арасту ва Ситсерон то назарияҳои Т. Гоббс, Ж.-Ж. Руссо, Ч. Локк, Ш. Монтеске ва И. Кант мавриди баҳс қарор гирифта, тадриҷан ҳамчун падидаи иҷтимоӣ сиёсӣ ташаккул ёфтааст. Дар асрҳои XIX–XX ин концепсия бо андешаҳои олимоне мисли А. Фергюсон, Ю. Хабермас, М. Уоррен ва М. Ховард ғайр қардид, дар таҳқиқоти муосир ҷомеаи шаҳрвандӣ ҳамчун соҳаи муносибатҳои мустакили шаҳрвандон, платформаи ҳамкории иҷтимоӣ ва унсуре муҳими демократия арзёбӣ мешавад.

Муаллиф бо тақвия ба назарияҳои классикӣ ва таҳқиқоти муосир, хулоса мекунад, ки ҷомеаи шаҳрвандӣ воситаи муҳим барои рушди демократия, ҳифзи ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва назорати шаҳрвандон аз болои ҳокимият мебошад.

Зербоби дуюм таҳти унвони «Плюрализми сиёсӣ: моҳият ва хусусиятҳои он» ба омӯзиши мафҳум, моҳият ва аҳамияти плюрализми сиёсӣ ҳамчун принсипи асосии ташаккули ҷомеаи демократӣ бахшида шудааст.

Муаллиф таъкид мекунад, ки плюрализми сиёсӣ яке аз унсурҳои калидии демократия буда, гуногунандешӣ, озодии баён, ҳуқуқи ташкили иттиҳодияҳо ва рақобати сиёсиро дарбар мегирад. Ин падида робитаи давлат ва ҷомеаро таҳким бахшида, барои таъмини муколама ва ризоияти иҷтимоӣ замина фароҳам меорад.

Дар таҳқиқ нишон дода мешавад, ки плюрализми сиёсӣ ҳам шакли гуногунии ақидаҳо ва манфиатҳо ва ҳам механизми ташаккули рақобати сиёсӣ, фаъолияти ҳизбҳо, гурӯҳҳои иҷтимоӣ ва иттиҳодияҳои шаҳрвандӣ мебошад. Хусусияти рушди он дар Тоҷикистон аз марҳилаи пасошӯравӣ оғоз ёфта, дар марҳилаи баъдиҷангӣ бо ғояи ризоияти миллӣ ва ваҳдати ҷомеа тавсеа ёфт ва имрӯз ҳамчун яке аз заминаҳои устувории низомии сиёсӣ баромад мекунад.

Боби дуюм таҳти унвони «Ташаккул ва инкишофи институти ҷомеаи шаҳрвандӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» омада шуда, аз ду зербоб иборат мебошад.

Зербоби аввал – «Хусусиятҳои ташаккул ва рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ дар равандҳои сиёсии Тоҷикистон» ба омӯзиши равандҳои ташаккул ва рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ бахшида шудааст. Дар таҳқиқот нишон дода мешавад, ки ин раванд зери таъсири омилҳои таърихӣ, фарҳангӣ ва сиёсӣ шакл гирифта, ҳамзамон бо дастовардҳо бо мушкилоте, аз қабилӣ норасоии маблағгузорӣ ва маҳдудиятҳои идоракунии марказонидашуда рӯ ба рӯ мебошад. Бо вучуди ин, таҳкими

ҷомеаи шаҳрвандӣ барои таъмини демократия ва плюрализми сиёсӣ дар кишвар аҳамияти калидӣ дорад.

Муаллиф хулоса мекунад, ки ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ дар Тоҷикистон чараёни мураккаб ва гуногунчанба буда, ба рушди тамоми ҷабҳаҳои ҳаёти сиёсӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ таъсир мерасонад. Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон заминаи ҳуқуқӣ ва сиёсиро барои ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ фароҳам оварда, ҳуқуқи шаҳрвандонро барои муттаҳид шудан, таъсиси ҳизбҳо ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ кафолат медиҳад. Имрӯзҳо дар фазои сиёсӣ-ҷамъиятии кишвар шумораи зиёди созмонҳои ғайридавлатӣ, ҳизбҳои сиёсӣ ва иттиҳодияҳои гуногун ҷаъолият доранд, ки ин яке аз нишондодҳои рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ ба ҳисоб меравад.

Зербоби дуюм таҳти унвони «Мақоми институтҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар замони соҳибистиклолӣ» ба шароити сиёсӣ ва ҳуқуқии ҷаъолияти ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва нақши онҳо дар таҳкими давлатдорӣ ва низоми демократии Тоҷикистон баҳшида шудааст.

Муаллиф таъкид мекунад, ки ҷомеаи шаҳрвандӣ дар рушди ниҳодҳои демократӣ, ташаккули давлати ҳуқуқбунёд ва баланд бардоштани шуури шаҳрвандӣ нақши калидӣ дорад. Қарору барномаҳои миллӣ, аз ҷумла «Консепсияи миллии рушди инсон ва ҷомеаи шаҳрвандӣ (2013–2028)», ба ин раванд тақон баҳшида, аҳамияти давлат ва ҷомеаро дар таҳкими демократия равшан сохтаанд.

Дар таҳқиқот нишон дода мешавад, ки ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ:

- дар ҷаъолияти демократӣ ва иштироки шаҳрвандон дар қабули қарорҳо саҳмгузоранд;
- шаффофият ва масъулияти мақомоти давлатӣ пеши ҷомеаро таъмин мекунанд;
- дар ҳимояи ҳуқуқи инсон ва озодиҳои шаҳрвандӣ, аз ҷумла ҳуқуқи ақалиятҳо ва баробарии гендерӣ, нақши муҳим мебозанд;
- ба дастгирии иҷтимоӣ ва ҳимояи гурӯҳҳои осебпазир, рушди маориф, тандурустӣ ва фарҳанги шаҳрвандӣ мусоидат менамоянд;
- дар таъмини интиҳоботи озод ва рушди арзишҳои демократӣ ҷаъолона ширкат меварзанд;
- ба таҳкими ваҳдати миллӣ, эътимоди ҷомеа ба давлат ва пешгирии низоъҳои номатлуб саҳм мегузоранд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, борҳо таъкид

намудаанд, ки ҷомеаи шаҳрвандӣ воситаи муҳимми такмили қонунгузорӣ ва таъсиррасонӣ ба ислоҳоти сохтори давлатӣ мебошад.

Боби сеюм таҳти унвони «Нақши институтҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар таҳкими принципи плюрализми сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» омада шуда, аз ду зербоб иборат мебошад.

Зербоби аввал ба омӯзиши фаъолияти ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар таъмини принципи плюрализми сиёсӣ бахшида шудааст. Дар таҳқиқот нишон дода мешавад, ки ҷомеаи шаҳрвандӣ метавонад дар ташкили мубоҳисаҳои сиёсӣ, баланд бардоштани сатҳи огоҳии шаҳрвандон, ташвиқи фарҳанги демократӣ ва муқовимат бо ифротгароӣ нақши муассир бозад. Натиҷаҳо собит месозанд, ки ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ воситаи муколамаи иҷтимоӣ буда, ҳамгироии қишрҳои гуногунро таъмин намуда, барои таҳкими ваҳдат ва суботи миллӣ замина фароҳам меоранд.

Зербоби дуюм вазъ ва дурнамои рушди ҷомеаи шаҳрвандиро дар самти таҳкими плюрализми сиёсӣ мавриди баррасӣ қарор медиҳад. Муаллиф таъкид мекунад, ки фаъолияти ин ниҳодҳо дар ҳимояи ҳуқуқи инсон, иштироки шаҳрвандон дар интиҳобот, мубориза бо коррупсия, терроризм ва ифротгароӣ аҳамияти назаррас дорад. Намунаи муассири ҳамкорӣ дар ин самт фаъолияти **Шӯрои ҷамъиятии Ҷумҳурии Тоҷикистон** арзёбӣ мешавад, ки муколамаи давлат ва ҷомеаро таъмин карда, ба таҳкими ваҳдати миллӣ саҳм гузоштааст.

Дар таҳқиқот зикр мегардад, ки дурнамои рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ ба сатҳи шуури сиёсии шаҳрвандон ва дастгирии шарикони байналмилалӣ вобаста мебошад. Бо истифодаи таҷрибаҳои ҷаҳонӣ ва ҷалби захираҳои молиявӣ техникаӣ, имкониятҳои нави рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ ва таҳкими принципи гуногунандешӣ фароҳам меоянд.

Ҳамин тариқ, дар боб нишон дода шудааст, ки ҷомеаи шаҳрвандӣ дар Тоҷикистон яке аз унсурҳои калидии таҳкими плюрализми сиёсӣ буда, бо вучуди мушкilot, дар ташаккули низоми демократӣ ва таҳкими суботи миллӣ саҳми назаррас дорад.

Дар хулосаи диссертатсия натиҷаҳои таҳқиқот ҷамъбаст гардида, хулосаҳои асосӣ ва пешниҳоди муаллиф баҳри дар оянда таҳқиқ намудани масъалаи ироа шудаанд.

Наشري натиҷаҳои диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Муаллифи диссертатсия натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ худро дар 3 мақолаи илмӣ инъикос намудааст. Мақолаҳои мазкур дар маҷаллаҳои

тақризшавандаи илмӣ Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардидаанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссия. Муаллифи диссертатсия таҳқиқоти диссертатсионии худро бо риояи талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба расмӣ даровардаст. Довталаби дараҷаи илмӣ зимни таҳияи диссертатсия талаботи «Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия ва автореферати диссертатсия»-ро, ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31.03.2022, №3 тасдиқ шудааст, пурра ба инобат гирифтааст.

Эродҳо нисбат ба мазмуну муҳтавои диссертатсия. Дар рисолаи Ҳабибуллозода Қурбон Ҳабибулло, ки мавзӯи «Ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои онҳо дар таҳкими плюрализми сиёсӣ (таҷрибаи Тоҷикистон)»-ро таҳқиқ намудааст, баъзе камбудҳои ва нуқсонҳои ҷузъӣ мушоҳида мешавад. Аз ҷумла:

1. **Ҳатогӣҳои имлоӣ ва услубӣ.** Дар матн баъзе ҳатогӣҳои имлоӣ ва ҷумлаҳои тӯлонӣ мушоҳида мешаванд. Ислоҳи онҳо сатҳи илмӣ рисоларо баландтар мекунад ва хонданро осон месозад.

2. **Нокифоягии таҳлили амалӣ.** Қисмати назариявӣ хеле фарогир аст, аммо таҳлили таҷрибаи воқеии фаъолияти ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар Тоҷикистон маҳдуд мебошад. Мисолҳои мушаххас кам оварда шудаанд.

3. **Таҳлили маҳдуди ҷанбаҳои идеологӣ.** Ба нақши идеология ва ҷаҳонбинӣ дар рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ ва плюрализм таваҷҷуҳи кофӣ дода нашудааст.

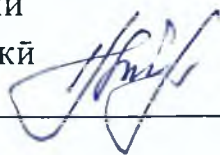
4. **Такрори андешаҳо.** Дар қисматҳои гуногун мафҳумҳои “плюрализм”, “демократия” ва “ҷомеаи шаҳрвандӣ” бо шаклҳои такрорӣ оварда шудаанд, ки мутолиаро вазнин месозад.

5. **Хулосаҳои умумӣ.** Дар охири баъзе бобҳо хулосаҳо хусусияти умумӣ доранд ва ба саволҳои тадқиқот ҷавоби дақиқ намедиханд.

Бояд гуфт, ки нуқсонҳои ғавқуззикр наметавонанд арзиши илмӣ таҳқиқотро халалдор кунанд. Диссертатсияи Ҳабибуллозода Қурбон Ҳабибулло кори илмӣ комилан анҷомёфта мебошад, ки ба талаботи илмӣ муосир пурра ҷавобгӯ аст. Ин кори илмӣ дар сатҳи баланд ва бо риояи стандартҳои илмӣ зарурӣ таълиф шуда, натиҷаҳои он ба рушди соҳаи муҳокимаи сиёсӣ ва идоракунии давлатӣ кӯмак мерасонад.

Диссертатсияи Ҳабибуллозода Курбон Ҳабибулло «Ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои онҳо дар таҳкими плюрализми сиёсӣ (таҷрибаи Тоҷикистон)» таҳқиқоти пурра ва анҷомёфта мебошад, ки ба талаботи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ аст. Муаллифи рисола барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 23.00.02 – «Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ» сазовор мебошад. Таълифоти мазкур натиҷаҳои назаррас ва амикро дар соҳаи таҳқиқоти ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои онҳо дар таҳкими плюрализми сиёсӣ (таҷрибаи Тоҷикистон), ба вучуд овардааст.

Муқарризи расмӣ: мудири кафедраи
ҳуқуқшиносии Донишгоҳи давлатии
Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ
номзади илмҳои сиёсӣ _____



Ҳусайнзода А. Б.

Имзони Ҳусайнзода А. Б.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба
номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ _____



Давлатов М.А.

Суроға: Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ
735360, ҶТ, ш.Кӯлоб, к.С.Сафаров-16.

03.03.2025